

Μαθητικό Συνέδριο για τα αρχαία μνημεία από το 5ο Γυμνάσιο Αγρινίου

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αιτωλίας και Ακαρνανίας

«Τα τοπικά μνημεία, που περιβάλλουν τις πόλεις και τα χωριά μας - από τα επιβλητικά τείχη της Αρχαίας Πλευρώνας και το θέατρο των Οινιαδών έως τις αρχαίες πόλεις της Στράτου και του Θέρμου - δεν στέκουν ως λησμονημένα ίχνη της ιστορίας· αντιθέτως, αποτελούν έναν ζωντανό και διαρκή διάλογο του παρελθόντος με το παρόν. Για την Εκκλησία, κάθε μνημείο είναι ένας ζωντανός οργανισμός που «αναπνέει» μέσα στους αιώνες. Φανταστείτε τα σαν έναν τόπο συνάντησης: εκεί που η ανθρώπινη τέχνη και το μεράκι συναντούν την ομορφιά του Θεού», ανέφερε μεταξύ άλλων ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Δαμασκηνός, κατά τον χαιρετισμό που απηύθυνε, στο μαθητικό συνέδριο με γενικό θέμα: «Τοπικά Μνημεία και ανάδειξη της αρχαίας Ιστορίας».

Το Συνέδριο διοργάνωσε το 5ο Γυμνάσιο Αργινίου, στην συνεδριακή αίθουσα του Επιμελητηρίου Αιτωλοακαρνανίας στο Αργίνιο, το διήμερο 26 και 27 Μαρτίου 2026.

Συμμετείχε πλήθος Σχολείων, ενώ το πρόγραμμα διακρίθηκε από εξαιρετικό ενδιαφέρον τόσο από πλευράς θεματικών ενοτήτων όσο κι από πλευράς συμμετοχών.

Σε άλλο σημείο του χαιρετισμού του ο Μητροπολίτης κ. Δαμασκηνός επεσήμανε:

«Οφείλουμε να στρέψουμε την προσοχή μας στα εκκλησιαστικά μνημεία του τόπου μας — στους βυζαντινούς Ναούς, τα Μοναστήρια και τα ξωκλήσια της Αιτωλοακαρνανίας — τα οποία αποτελούν τη «γέφυρα» μεταξύ αρχαιότητας και παρόντος. Μέσα από την αρχιτεκτονική τους, την αγιογραφία και τα κειμήλια που διασώζουν, αναδεικνύουν τη συνέχεια του Γένους μας. Επιπλέον, τα μνημεία αυτά υπήρξαν οι «κιβωτοί» που διέσωσαν τη γλώσσα, την παιδεία και την εθνική συνείδηση σε περιόδους δοκιμασίας. Η ανάδειξή τους βοηθά στην κατανόηση της ιστορικής ταυτότητας της περιοχής μας, καθώς μαρτυρούν τον τρόπο με τον οποίο οι πρόγονοί μας ερμήνευσαν τον κόσμο, την τέχνη και την κοινωνική συμβίωση κάτω από το φως της πίστης».

Ακολουθεί ολόκληρος ο χαιρετισμός του Σεβασμιωτάτου: *«Με ιδιαίτερη συγκίνηση και πατρική χαρά αποδέχθηκα την πρόσκληση να απευθύνω λόγο σε αυτό το Μαθητικό Συνέδριο, το οποίο θέτει στο επίκεντρο τον πολυτιμότερο θησαυρό που διαθέτουμε μετά την πίστη μας: την ιστορική μας μνήμη και τα μνημεία που την ενσαρκώνουν.*

Βρισκόμαστε σε έναν τόπο που είναι ποτισμένος από την ιστορία και η δική σας πρωτοβουλία να μελετήσετε την ανάδειξη της αρχαίας κληρονομιάς μας, αποτελεί πράξη ελπίδας και πνευματικής εγρήγορσης.

Τα τοπικά μνημεία, που περιβάλλουν τις πόλεις και τα χωριά μας - από τα επιβλητικά τείχη της Αρχαίας Πλευρώνας και το θέατρο των Οινιαδών έως τις αρχαίες πόλεις της Στράτου και του Θέρμου - δεν στέκουν ως λησμονημένα ίχνη της ιστορίας· αντιθέτως, αποτελούν έναν ζωντανό και διαρκή διάλογο του παρελθόντος με το παρόν. Για την Εκκλησία, κάθε μνημείο είναι ένας ζωντανός οργανισμός που «αναπνέει» μέσα στους αιώνες. Φανταστείτε τα σαν έναν τόπο συνάντησης: εκεί που η ανθρώπινη τέχνη και το μεράκι συναντούν την ομορφιά του Θεού.

Παράλληλα, κάθε αρχαίο μνημείο στην περιοχή μας μαρτυρεί την ακατάπαυστη προσπάθεια των προγόνων μας να οργανώσουν την κοινωνική τους ζωή με βάση το μέτρο, τη δημοκρατία και την αρμονία, αξίες που αργότερα η χριστιανική πίστη προσέλαβε, μεταμόρφωσε και διέσωσε μέσα στους αιώνες. Συνεπώς, η ενασχόληση

με την αρχαία ιστορία και τα τοπικά μνημεία υπερβαίνει την απλή αρχαιολογική αναζήτηση και συνιστά μια πράξη βαθιά πνευματική. Σήμερα, στην εποχή της ταχύτητας και της λήθης, η στροφή προς την μελέτη των μνημείων μάς καλεί να αναλογιστούμε τη σχέση μας με τον χρόνο και την αιωνιότητα.

Υπό το πρίσμα της Θεολογίας, το μνημείο παύει να είναι ένα «νεκρό» αντικείμενο του παρελθόντος. Καθώς η λέξη ετυμολογείται από τη «μνήμη», στην εκκλησιαστική παράδοση η έννοια αυτή δεν λειτουργεί ως μια απλή ανάκληση γεγονότων, αλλά ως ζωντανή και διαρκής παρουσία. Όπως στην Ευχαριστία «ποιούμε την ανάμνηση» του Χριστού καθιστώντας Τον παρόντα ανάμεσά μας, έτσι και το ιστορικό μνημείο καθιστά παρόντες τους ανθρώπους που το δημιούργησαν, τις αγωνίες τους και την αναζήτησή τους για το αιώνιο.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να καταθέσω τρεις σύντομες σκέψεις για τη θεολογική διάσταση των μνημείων:

1. Το μνημείο ως νίκη επί της φθοράς: Κάθε αρχαίο κτίσμα, κάθε ναός ή δημόσιο οικοδόμημα της αρχαιότητας, αποτελεί μια προσπάθεια του ανθρώπου να νικήσει τον θάνατο και να αποκτήσει αιώνια προοπτική. Ο άνθρωπος, πλασμένος «κατ' εικόνα Θεού», φέρει μέσα του τον πόθο της αθανασίας. Δημιουργεί έργα που αντέχουν στον χρόνο, επιθυμώντας να αφήσει ένα ίχνος που θα μαρτυρά την ύπαρξή του στην αιωνιότητα.

2. Η αναζήτηση του θείου Κάλλους: Η αρμονία των μνημείων μας αποτελεί τη ζωντανή φανέρωση της ιερότητας που σφραγίζει αυτόν τον τόπο. Από τον Ναό του Διός στο Θέρμο —το θρησκευτικό κέντρο της Αιτωλικής Συμπολιτείας— έως τα βυζαντινά μοναστήρια που ρίζωσαν στις ίδιες κορυφές, η ανθρώπινη δίψα για το θείο παραμένει αναλλοίωτη. Σε αυτά τα ίχνη εκφράζεται η νοσταλγία του ανθρώπου για την απολεσθείσα ομορφιά του Παραδείσου. Όπως διδάσκει ο Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης, ο Θεός είναι το «Αυτοκάλλος»: δεν είναι απλώς «ωραίος» με την κοσμική έννοια, αλλά η ίδια η Πηγή της Ομορφιάς. Έτσι, κάθε εκδήλωση κάλλους που συναντάμε —στη φύση, στα μνημεία ή στις ψυχές— δεν είναι παρά μια αμυδρή αλλά αληθινή αντανάκλαση της δικής Του απόλυτης ομορφιάς.

3. Ο διάλογος με την Παράδοσή μας: Η Ορθόδοξη πίστη μας δεν φοβήθηκε ποτέ την αρχαία ιστορία. Αντίθετα, οι Πατέρες της Εκκλησίας αγκάλιασαν την αρχαία σοφία και την είδαν σαν ένα «προπαρασκευαστικό σχολείο», που προετοίμαζε τον δρόμο για τον Χριστό. Τα αρχαία μνημεία που βλέπουμε γύρω μας στην Αιτωλοακαρνανία είναι τα σημάδια αυτής της μεγάλης συνάντησης. Μας θυμίζουν ότι η ιστορία του τόπου μας δεν κόπηκε στα δύο, αλλά συνεχίζει να κυλά σαν ένα ποτάμι. Όπως οι παλιοί μάστορες χρησιμοποίησαν συχνά μάρμαρα από αρχαία κτίσματα για να στολίσουν τις Εκκλησιές μας, έτσι και η πίστη μας κράτησε ό, τι όμορφο και αληθινό είχαν οι πρόγονοί μας. Τίποτα δεν πάει χαμένο στον χρόνο. Όλα αυτά τα σημάδια — από το αρχαίο θέατρο μέχρι το Μοναστήρι στο βουνό — μας δείχνουν τον δρόμο προς τον Θεό, θυμίζοντάς μας πως η ομορφιά και η πίστη πάνε πάντα χέρι-χέρι.

Οφείλουμε, λοιπόν, να στρέψουμε την προσοχή μας στα εκκλησιαστικά μνημεία του τόπου μας —στους βυζαντινούς Ναούς, τα Μοναστήρια και τα ξωκλήσια της Αιτωλοακαρνανίας— τα οποία αποτελούν τη «γέφυρα» μεταξύ αρχαιότητας και παρόντος. Μέσα από την αρχιτεκτονική τους, την αγιογραφία και τα κειμήλια που διασώζουν, αναδεικνύουν τη συνέχεια του Γένους μας. Επιπλέον, τα μνημεία αυτά υπήρξαν οι «κιβωτοί» που διέσωσαν τη γλώσσα, την παιδεία και την εθνική συνείδηση σε περιόδους δοκιμασίας. Η ανάδειξή τους βοηθά στην κατανόηση της ιστορικής ταυτότητας της περιοχής μας, καθώς μαρτυρούν τον τρόπο με τον οποίο οι πρόγονοί μας ερμήνευσαν τον κόσμο, την τέχνη και την κοινωνική

συμβίωση κάτω από το φως της πίστης.

Αγαπητοί σύνεδροι,

Καθίσταται σαφές ότι η πολιτιστική μας κληρονομιά δεν είναι μια περίκλειστη αποθήκη με παλιά, άψυχα και σκονισμένα αντικείμενα που απλώς πιάνουν χώρο. Αποτελεί μία ζωντανή πηγή —ένα ποτάμι που συνεχίζει να κυλά, να μας δροσίζει και να μας θυμίζει ποιοι είμαστε καθώς προχωράμε. Επιστρέφουμε, λοιπόν, στα μνημεία μας για να θυμηθούμε ποιοι είμαστε και να συνεχίσουμε την πορεία μας προς το «αεί», γιατί σε αυτόν τον ευλογημένο τόπο το παρελθόν δεν πέθανε ποτέ· ζει μέσα στην πίστη μας και μας οδηγεί στην αγκαλιά του Θεού. Επίσης, να γνωρίζετε ότι στη θεολογική μας παράδοση, ο χρόνος δεν είναι ένας κύκλος που επαναλαμβάνεται, ούτε μια γραμμή που σβήνει, αλλά ένας δρόμος που αγιάζεται από την παρουσία του Θεού και τα μνημεία είναι οι «φωτεινοί σηματοδότες» αυτής της διαδρομής.

Σας εύχομαι, λοιπόν, πέρα από τη μελέτη της ιστορίας και τον θαυμασμό των μνημείων, να ανακαλύψετε μέσα σας τον «έμψυχο Ναό» της δόξας του Θεού. Γιατί ο Θεός δεν κατοικεί μόνο σε κτίσματα φτιαγμένα από χέρια ανθρώπων, αλλά κυρίως στις καθαρές καρδιές. Επιδιώξτε να αναδειχθείτε εσείς οι ίδιοι ζωντανά μνημεία ήθους, κρατώντας τις αξίες του τόπου μας ζωντανές. Γιατί ο πραγματικός πολιτισμός της Αιτωλοακαρνανίας δεν περιορίζεται στα υλικά δημιουργήματα, όσο θαυμαστά κι αν είναι αυτά, αλλά στον τρόπο που χαιρετάμε τον γείτονα, που βοηθάμε τον αδύναμο και που τιμάμε την οικογένεια και την πίστη μας.

Σας ευχαριστώ».

[Δείτε ΕΔΩ περισσότερες φωτογραφίες](#)